

مشتاق

مطبعة رحل اداره :

جہاں او غنیمت
مندی جو ارندہ
شنگول بقوشندہ
۲۷ نومبر

سلک زہ موافق آثار
جدیدہ مع المثنویہ
قبول اول نور

درج ایدہ بن آثار اعادہ اول نماز

ریسہ ، فلسفہ ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیات و بالخاصہ احوال و شئوہ اسلامیہ بحث ابر و لطفہ بر نشر اول نور .

صاحب و مؤسسی :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تاسیسی

۱۰ تموز ۱۳۲۴

آبونہ بدلی

سنہ لک

۳۵	۶۵	۶۵	۶۵
۳۰۵	۶۰۵	۶۰۵	۶۰۵
۹	۱۷	۱۷	۱۷
غروش	روبلہ	فرانک	سائر ممالک اجنبیہ

در سعادتہ نسخہ سی ۵۰ پارہ در

قبیلہ دن مقوا بورو ابہ کوندریلیرسہ سنوی
۲۰ غروش فضلہ آلیر

یدنجی جاد

۱۴ محرم الشریفہ ۱۳۲۹ ہجرتیہ ۲۲ کانون اول ۱۳۲۷

عدد : ۱۷۶

گاه کندی عقلمزه کوره ، گاه قواعدجیلر حسابنه یایدیغمز شو دیدیکله یشلر اوزرینه آکلایورز که مثلدرمزك اسمنی عربجهدن آلیرکن ، یالکز (مثل) دییهجك یرده غفلت ایتیشلرده ، بونك قوللانیشنه یارایان و مثلی یرنده ایراد معناسنه کلن (ضرب) کلهسنی ده برابر آلیورمشلر . کویاکه آغاجی دالیله بوداغیله یانییه یرلشدرمشلر . ایشته یاکلیش بو نقطهدن باشلایوب سوروکلهمش ، کلش . بو ، نهیه بکزر ؟ یکی آیه (هلال) وکورمك یرنده (رؤیت) دیندیکنه باقارق . . احتمال ، داها سوسلی اولسون دییهرك . . یکی آیک آدینه (هلال) یرینه (رؤیت هلال) دیمکه بکزر . بوبیله اولدقدن صوکره ، (ضرب مثل) تعبیرنده اولدینی کبی ، (رؤیت هلال) ك (رؤیات هلالات) ویا (رؤیات اهله) صورتسده ایکی طرفنك جمعه . نهسی وکذلک (ضرب مثل ایرادی) دیندیکی کبی ، (رؤیت هلال کورمك) صورتسده صاحچاره دوشولمسی چاره سز اولور : شکر اللهه که (رؤیت هلال نورایت اشمال شهر شوال) دیندیکی کورولش ایسه ده (رؤیات اهله) دیندیکی کورولمه مشدر .

بر کره بو یاکلیش یاییلوب ، (ضرب مثل) ترکیبی بر یاکلیش تعبیر حالنده دبئزه کیردکن ویرلشدکن صوکره ، (ضرب امثال) تعبیری کندینی کوسته رمش . . بزم شاعرلر .

« سوزده ضرب مثل ایرادینه سوز یوق ، اما

« سوز اودر عالمه سندن قالا بر ضرب مثل . »

کبی سویله نمکه باشلامشلر . (ضرب مثل ایرادی) ضرب مثل ضربی ، دیمکن فرقسز کولونج برسوز ایکن بوکا کیمسلر ایلششمه مش ، طاقیلما مش . . بو سقط تعبیرلر یرلشمش ، کوکله شمش کیتمش . حتی قوجا شناسی کوزل مثلر مزی درله بوب طوپلایوب بر محله ایچنده ملته آرماغان ایتدیکی وقت ، بوچوروك تعبیری اختیار ایله (ضرب امثال عثمانیه) دیمش . . حتی ابوالضیا بونی علاوه لرله صوکره دن باصدینی وقت کتابك اسمنه ایلششمه مش ، ایلششیک ایتمه مش . مثل اوزرینه یوروتدیکی مطالعه لرده ده (مثل) و (امثال) دیوب کچمش ، (ضرب امثال) دیمه مکله برابر (ضرب امثال) دیمه یلمده ، دیمه مش .

برتعبیرك عصرلردن بری ادیبلرجه ، شاعرلرجه قوللانیلماسی ، عموجه قبول ایدیلوب یرلشمه سی ، اسکیمه سی ، قدم حاصل ایتمه سی ، بوندن صوکره ده حالیه یراقیلوب بوزولماسی ایچون برنوع برات . برنوع فتوا دکلیدر ؟ دکدر . قدیم ، قدیمی اوزره ترك اولونمازی ؟ خایبر ، ضرر قدیم اولماز وضرر اولان قدیم قدیمی اوزره ترك اولونماز ، چونکه بوتعبیر قوللانیلمش ایسه ده یاکلیش قوللانیلمشدر ، اسکیمش ایسه ده ضرر یاپارق اسکیمشدر . ایشته بزده بو حقلرله دیرز که یاکلیش حساب بغداددن دوزر ، ضرر قدیم اولماز . خصوصاً که بونی (ضرب مثل) صورتسده قوللانیلمش ادیبلر ، شاعرلر واریسه ،

« بویله در (راغب) مکافات عمل ، کیم فی المثل »

« صورسلر مندورینی غدار کندین کوسته ریر »

ییتنده اولدینی کبی ،

« ایراد مثله مثلی یوقدر »

مصراعنده اولدینی کبی ، (مثل) صورتسده قوللانیلمش ادیبلر وشاعرلرده واردر . خصوصاً که (مثلد) ، (امثالدر) دینلر ، (ضرب مثلد) ، (ضرب امثالدر) دینلردن داهاچوقدر .

بوراده سویله نه بیله جك برسوز داها وار . . (مثل) تعبیرینك یرقاج معناسی وار . . اوچله دن (اورنك) معناسی ، (ماصال) معناسی ، (آتالر سوزی) معناسی . . (ضرب مثل) ایسه یالکز و یالکز (آتالر سوزی) معناسه قالیپ اولش . . بونك باشقا احتمالره قایلری قاپالی . بوملاحظه ایله اولسون ، (ضرب مثل) ی آلیقویمق ، حالی اوزره یراقق مناسب اولمازی ؟ واقعا بونده کی مقصد تقدیر ایدیه جك بر مقصددر . فقط بوتقدیر ایدیه جك مقصدی ، تقدیر ایدیه جك بر تقدیر ایله تأمین ایتلمی ایدی . یوقسه ، مثلاً (جامع) کله سنده باشقا معنالرده وار . بونی یراقلمده باشقا برشی آلام ، یاخود بونی (جامع عبادت) صورتسده قوللانیلم ، دیمك ناصیل چیک بر مطالعه ایسه ، مجرد (مثل) ده باشقامعنا لر بولوندینی دوشونجه سیله (ضرب مثل) د دوشکونك کوسترمك او یله چیک بر مطالعه در .

عبرته کوروله جك شیلردندر که دیلمزك دیابانچی قهری کورمدیک ، اوزمالی مثلر من ایچنده ، (ضرب مثل) کبی ، (ضرب امثال) کبی چاپراز و چاپاریز شیلر یوقدر . . مثلر من عربیدن ، فارسیدن لغت و تعبیر آلدینی زمان « صبر ایدن درویش » مراده ایرمش « صورتسده آلوب ، ساده لکدن آریلماز . زورلادقلری زمان بیله ، اولو اورتا کوشه میهرک ، « کوردس ، طوباله س ، قبوله س » دیوب ، دیمك طبیعتندن طیشاریلره چیقارق ، « کوراست . طوبال است » قبول است « دیمز . شو حاللره و ملاحظه لره مبنی ، بوتون دنیا بو خطاده آباق دیره سه بیله . . بن یالکز باشمه دیمك عزتنه و دوغرونك حیثیت ره رعایت ایدوب (مثل) دیرم ، (مثلد) دیرم . . بک صبقیشیرسه م (امثال) ده دیرم . فقط بر وقت ، (ضرب مثل) و (ضرب امثال) دیم . بویله دینلره . . نه قادارده چوق اولسلر . . خطا ایدیوسکیز ، دیمه دن چیکنم .

کریسی کله جك

اسپارطلی

حق

عثمانیلرده صنایع نفیسه از جمله خطوط بدیعه

ادراکیله معمور اولدیغمز شو دوره اخیر تجدید مزده عثمانیلرک سیئاتندن ، علوم و فنون و کرک صنایع نفیسه ده کی تدنیلرندن برحس تأثر و تأسفک سوقیله مطبوعاتده و خطابه لرده بک چوق تصادف ایدلدی . هیچ شبهه یوق که شاهراه ترقیده خطوه انداز اوله بیلیمک شمدی یه قدر

اوکا حائل اولان اسباب و مؤثراتی بیلکه بیلیمکه، دها طوغریسی اکتساب تمدن و ترقی ایتک مفاخر ملیه دن زیاده نقایصی بیلیمک و بیلدیرمکه ممکندر . بو، طوغری بر نظریه در، فقط آثار مقتخره ملیه نک، باخصوص اونک الک اهمیتیلرینک کوشه نیسانده قالمسینه نه تاریخ، نه ده انسانیت راضی دکلددر . اشته بونک ایچوندرکه بنده عثمانلیلک آثار مقتخره سندن همان اونوتلش کی اولان صنعت خط ایله اوکا تعلق ایدن صنایع دن بحث ایده جکم . وظن ایدرمکه بونکه بر وظیفه ملیه ر شناسانه بی ایفا ایتش اوله جنم .

اساس بحثه شروع ایتزدن اول شوراسنی سویلیه بیلیمکه عثمانلیلر صنایع نفیسه ده، علوم و فنون دن زیاده بهره مند فیوض اولمشلرددر . صنایع نفیسه، که بو کون شعر، هیکل تراشلق، رسم، معمارلق، موسیقی صورتنده تجلی ایدیور . بو نقطه نظر دن تدقیق ایده جک اولورسه ق عثمانلیلر «رسم و هیکل تراشی» ده - بعض احوال و اسباب دن طولایی - نصیبه دار دکلددر . موسیقیده وقوف و اقتدارلری خیلی درجه ده ایسه ده اوده اسلافزک اغزلردن چقمسیله یالکز سامعیندن محفظه سمع نشو سنده ایز بیراقان و بناء علیه اورته دن غائب اولان اصوات آهنگداری کی مجهول و قارا کلق قالمشدر . اسلافزک موسیقیده کی اقتدارلری تاریک، قدمای زمانک اخبار و روایاتی و نسل حاضره موروث اولان نعمات موسیقیه ایله براز تعین ایدر .

شعر و معماری به کلنجه : بونلرده عثمانلیلرک موفقیت و نصیبه لری آثار یله منجیلدر .

واقعا : شعرک بو کونکی معنایه کوره - که انسانده حس بدیع تولید ایدن شیدر - آثار اسلافده نادر دینه جک درجه ده پارچه لره تصادف اولنیور . برچوق آثار ادبیه مز، اشعار مز، نظم و نثر مرتبه سندن یوکسله میور . واقعا بز ایران ادبیاتی مشق تقلید اتخاذ ایتشز، ایران ادبیاتک بعض اقسامی الجاسیله ده آثار ادبیه نک اکثرنده غیرصمیمیت، جعلیت و ادبلیینه دوشمشز . فقط ایران ادبیاتی فصل خاصه شعری حائر ایسه بزم ادبیاتمزده اصلا اوندن بیکانه دکلددر . معماری، اشته عثمانلیله بر موقع شرف تأمین ایدر . چونکه آثار هیمنزک کوزی اوکنده . اشته سلایمیه، سلطان احمد، یکی جامع، یشیل تره . «سنان و کمال» کی معمارلر مز هر زمان یادماضی ایتدکجه خاطر مز او قشار دورورلر . اسکی چینیلر مز هپ سیر ایتدکجه روحزده بر انشراح طویار دورورز . هر نقدر بزم معمارلر مز یونان و عرب معماریسی کی بر خصوصیت ممتازه ایله تعین ایتیورسه ده صنایع مذکوره به نسبتله درجه موفقیتمز دها یوکسک اولدینی تظاهر ایدیور . اشته بو نقطه نظر دن بزده کی معمارلق شایان تقدیر اولدینی کی خطوط اسلامیه نک «جلی» قسمی محتوی و اونکه مترج اولسی حیثیتله ده ایکنجی درجه ده شایان دقت و اهمیتدر . خصوصاً بزم بوراده اساس مبهمنز خطوط اسلامیه و عثمانیه صنعت نفیسه سی اولدیغندن شو بحثمز قسماً صنعت نفیسه

معماری به عائد و متعلق دیمکدر . آرتق روح بحثه شروع ایده لم :
اولا : خطوط اسلامیه و عثمانیه نک صحائف تاریخیه سندن بر نبذه بحث ایتک لازم کلیور . خطوط اسلامیه بی شکل حاضرینه تبدیل ایدن خلفای عباسیه دن مقتدر باللهک وزیر «ابن مقله» در . ابن مقله خطوط اسلامیه نک بزده اصلیمی اولان (نک، نسخ، تعلیق) ی شش قلم اوله رق اساس کوفیدن آلهرق ابداع و ایجاد ایلدی . کندیسندن اول اسلاملر کوفی یازی بی استعمال ایدیورلردی . بو یازی ده سریانی یازیسندن استنساخ و استنباط اولمش ایدی . خطوط اسلامیه نک اصلی تاریخ، مصرک «هیروغلیف» یازیلرینه قدر ارجاع ایدیور . بوجهلندن اوله رق، هیروغلیف یازیسنی حله موفق اولان فرانسز مدققلرندن «شامبولیون» خطوط سامیه نک هیروغلیفدن اقتباس اولندیغنی سرد و اتیان ایتکده در .

اشته مشارالیه ابن مقله خطوط بی بشرک الک بیوک موجدلردن عدا اولنور . قدرت دهائی تقدیر ایتک ایچون بر بردن بر شخصیت متبازره ایله متمیز اوله رق ابداع ایتدیکی یازیلری کورمک، تدقیق ایتک کافیدر . خطوط اسلامیه نک حال حاضرده کی بر قسم اشکالک اختراعی شرفی بر عرب ذات علو سمانه عائد ایسه بو اشکالک نقطه تکامله اصعادیله برابر دیگر بر قسم اشکال خطوطک ده ایجاد شرفلری عثمانلیله توجه ایدر . عربک تبدیل و اختراع ایلدیکی بو اشکال خطوط بر طرفدن اخلاقی اولان ایرانه دیگر طرفان سلجوقه داخل اولمش ایسه ده یالکز عجملرده تعلیق یازیسنی تکامله مظهر اوله بیلیمشدر . عربک مدنیتنه یتشمه بن عثمانلیلر اشبو خطوط معدله اسلامی بی طبیعی عجم و سلجوقدن آلدیلر . فقط الدقلری کی بر اقیه رق بو کونه قدر حکمت بدایع نقطه نظر دن خطوط اسلامی به بداعت و ظرافت و یردک یازی بی بر صنعت نفیسه حاله ایصال و مرتبه تکامله اعلایه مظهر اولمشلرددر . شمیدی عثمانلیلرک درجه موفقیتلرینی اظهار و افهام ایده بیلیمکک ایچون خطوط اسلامی و عثمانیه بی اقسامه آیره لم :
خطوط اسلامی و عثمانیه بو کون ایکی مهم قسمه آیریلر : ۱ - نک، نسخ، اجازت، تعلیق، دیوانی، سیاق، رقه [۱] یازیلرینک حال اصلیلری . ۲ - نک، تعلیق، دیوانی یازیلرینک جلیسیدر .

[۱] اسباب تسمیه دوشونیه جک اولورسه : (نسخ) کتابلر بونک واسطه سیله استنساخ اولندیغندن، (نک) طرز تسمیه یا کتش اولماه برابر معیاری نسخ یازیسنک اوچ قایلغنی اولمشندن، (اجازت) اجازتنامه لک بویازی ایله یازمشندن، (دیوانی) دیوان هایون دائره سنه عائد یغندن، (سیاق) (نون، لام، کاف . . . کی حرفلرینک سوق اولمشندن، اوزالمشندن، (تعلیق) حروفات و کلماتک بر یرله عدم التصاقندن طولایی لوحه ده هزبری معلق بر حالده قالدیغندن طولایی بوضورتله تسمیه اولندیقلری وارد خاطر اولیور .
(رقه) لغت معنایی «ضمراء ایله» اوزرینه یازی یازیلان کاغذ و دری پارچه سیدر . دقت اولنورسه پارچه کاغذله یازیلان شیلر اوراق رسمیه، مکتوبلر، مقاله لر اولوب بونلر هپ رقه یازیسنی ایله یازیه کلشدر . دیمک که الات خطدن بری بوشکل خطه مجاز طریقله علم اولمشدر . نه کیم جفرده بویه دکلیدر ؟ جفرله جیلان درسی معنایه کلدیکی حالده رموزاتی اودری اوزرینه یازلدیغندن اشبو علم جفر اسمیه تسمیه قلمشدر .

ایکنجی قسم ، حکمت بدایع نقطه نظرندن دها مهمدر . چونکه بویازیلر جامع ، چشمه ، تربه ، ابواب عالیہ کی مبانی جسیہ و عمومیہ یی تزئید ایتدکاری کی جلب انظارده باشلیجه سبب اولشدر . صوکرده یوقاوده سویلندیکی کی خط جلی معمارقله عادتاً ترکیب و امتزاج ایتش ایدی ، دیگر جهندن جلی خطوطک قسم اعظمی طاش اوزرینه محکوک اولدیغندن طاش حکاکلی گئی بر صنعتک ترقیسنی تأمین ایلدی . اویله طاش حکاکلی یتشمشدرکه خط جلی یی تزیناتی هیچ قصورسز طاشه نقل و حک ایتکه موفق اولشدر . بناء علیه عثمانیلرده هیکلتراشلق یوقسه اوکا مشابه وهانده معادل بر صنعت موجود دیمکدر .

خط جلینک دوره کالی سلطان محمودخان عدلی دوریدر . بودورک پادشاهی خط جلی صنعتنه انتساب ایدر . اسلاف اجدادینک اکثرینک روحسز و حسنسز نشان هایونلرینه مقابل شاهانه نشان هایونتی چکر ، بدیع موجبجهلر اشارت ایدر . مملکتک مقدراتی پک ایی دوشونن ، اصلاحات لازمی اجرایه بذل همت ایله بن مشارالیه بر طرفندنده خط جلی ایله اشتغال ایلر . یازیلرک پادشاهی دینه جک درجهده شاهانه و صنعتکارانه لوحه لر وجوده کتیر ، صنعتکاران خطوطی حمایه ایلر . بو دور بو جهندن فرانسهده اون دردنجی لوی دورینه بکزه تیاییر . نصلکه اودورک محررلری سرایی ، آثار عمرانیه سی کی اداره حکومتدهده برانظام اولان لوییه امثال ایتشدر . سلطان محمود دورندهده ارباب صنعت پادشاهه امثال ایلر . بودورده (راقم) دها وهنرورسیله نلث خط جلیسنه اصالت و کمال بخش ایلرکن « جلال الدین » حضور و سکون ودها باشقه درلوقاط حکمیهدن برطاقم ابداعات وجوده کتیر . دیگر طرفندن یساری ایله اوغلی ظهور ایدرک تعلیق جلیسنی بر صورت مبدعانهده میدان صنعت رکز ایدرلر ایدرلر . اوت ، بو دورده هپ « الناس علی دین ملوکهم » حقیقی منجلی اولور . « صنعتکاران خطوط پادشاهی ، پادشاهده اونلری تمثیل ایلر ، تقدیر ایلر ، راقم کی زهره صنایع نفیسه به بر نقش رنگین اهدا ایدن ذاتی کندیسنه مالم نصب ایتکه قالماز ، مدرسلکدن قاضیعلی کدر اعلا ایلر . خلاصه ، بو بریازی صنعتکارانی محیطیدر .

خط جلی برج علویسنک ال یوکسک طبقهسنه واصل اولان مشار الیه راقم افندی مرحومی ایجه تشخیص ایتک لازمدر . چونکه راقم افندی بر خطاط درجهسنده قالماز . بر صنعت کار داهی ، عین زمانده بر مهندس عالیدر . مشارالیهک اناری تدقیق اولنورسه نلث خط جلیسنه طیقنازلق ، حرکت متحولانه ، تناسب ، تباین کی درت اساس وضع ایلدیکی آکلاشیلر . بو اساسات اربعه فلسفه صناعت نقطه نظرندن فوق الحد حائز اهمیتدر . اولاً برنجی اساسی نظر دفته آلهلم :

خط جلی یوکسک یرلره حک و تعلیق اولنه جئندن یازینک اوزاغه کیدنجه شکل اصایسنی محافظه و ایجه کوریله بیلمسی لازمدر . بونک ایچون راقم افندی حروفه (طیقنازلق) ویرمشدر .
ثانیاً : خطوط واشکال منحنیه کوزلری اوقشادیغندن حروفده

بستون انحنایه میل ایتک یازینک اصالت وزندکیسنه ایراث خلل ایدر . بونک ایچوندرکه راقم افندی حروفات و شکللره بر (حرکت متحولانه) ویرمشدر . بوسیدن یازیلری هپ زنده ، حروفات و کلماتی لوحه دن فیرلایه جق درجهده هیئتیدر .

ثالثاً : تناسب قاعده سی که صنایع نفیسهده نه درجه حائز اهمیت اولدینی ارباب تدقیقه مسلمدر . خط جلیده تناسب قاعده سنی تطبیق ایتک راقم ایچون یوقاریده کی ایکی اساس قدر حائز اهمیتدر . ذاتاً اسلافنک الواح جلیه سنده یکانه بر قصور تناسبسز لکدر .

رابعاً : حروف واشکال خطوط بر حساب هندسی ایله محدود اولدینی حالده خط جلیده یرینه ولزومنه کوره بر حرفی کوچولمک ویا بیولته بیلمک اساسی که خط جلیده سربستی صنعت نظریه سنی تطبیق ایتک دیمکدر . بوده راقمک فلسفه صنایع نظریاتنه نه درجه وقوفی اولدینی کوستر .

اشته راقم ، ذکر اولنان ابداعات و تأسیساتیه عالم صنعتده بیوک بر موفقیت کوسترمشدر . نامی اعظم صنعتکاران میاننده باقی قاله جقدر . فرنکر ایچون میکل آئر نه ایسه بزم ایچونده راقم اودر . هر قدر اوسپای عالینک اونوتولسنه بیان تأسف ایتک لازم کایرسمده انشاء الله مستقبل قدردان هرشینک تقدیر قیمتنده تعلل کوسترمیه جکدر .

تعلیق خط جلیسنک تکاملی وجوده کتیردکاری یوقاریده بالمناسبه ذکر اولنان « یساری » (۱) ایله اوغلی عجملرک طار و صیق یازمه لرینه مقابل یازیلرنده شو ایکی نقطه به حصر اهمیت ایتشدر : (حروفاتده انبساط ، کلمات واشکالک ترتیب و انسجامنده فراخی) .

بویکی اساس حقیقه معقول و واقعانهدر . چونکه برنجی اساسه کوره اگر طار یازلمش بر جلی لوحه کرجوتیایرسه حال طبیعیدن کلیاً انحراف ایتدیکی کوریلر . صکرده « حسن » نقطه نظرندن طارجلی ایله کنیش جلی ازاسنده چوق فرق وار . ایکنجی اساسه کوره تعلیق حرفلری نلث حرفلری کی حتماً بر یریله مترازن اولدیغندن کلملرک ، حرفلرک پک صیقیشیق اولسی تنافری موجب اولور . بونک ایچون انسجامده فراخی یی وضع و تأسیس ایتک پک مناسب و موافقدر . اشته یساریلر تعلیق خط جلیسنه بصورتله بداعت و کمال ویردرک عجملردن دها زیاده موفق اولشدر .

دیوانی یازینک جلیسی ایسه « رفیعا » افندی طرفندن ابداع واکمال اولنش و منشورکی اوراق رسمیهده قوللانلقده بولتمشدر . اوقومسی کوچ اولقله برابر عثمانیلرک ال سوسلی یازیمی بودر .

شمی بوقدر تدقیقات ایله میدان وضوحه چیقارکه عثمانیلر ، معمارقله مترج اولقله برابر مستقل بر صنعت نفیسه عدینه سزا اولان خط جلینک حقیق بر مخترعی اولدینی کی حکمت بدایع نقطه نظرندن بونی نقطه تکامله و بر شکل ابداع واحسنه ایصال ایتک شرفیده اولنورده استتار

[۱] غریبدرکه مشارالیه صول ایله یازی یازارمش بوندن طولانی بویله تلیق اولنش .

ایدیور. وینه بونکه اکلایلیکه عثمانلیلر آثار معماریه لرینی خطوط جلیه واسطه سیله بر قاندها ترزین ایله برابر عیون واذواق تماشا کرانی تلذیز ایتکه موفق اولمشلر و بوضو رتله عالم صنعت بر خدمت مفتخره ده بولمشلردر.

آرتق برنجی قسمة نقل کلام ایدم: یوقاریده کتدیسنندن بحث ایتدیکمز «ابن مقله» نك تأسیس و ایجاد ایلدیکی نسخ وثلث یازیلری «ابن البواب و یا قوت مستعصمی» طرفلرندن بر قاندها اصلاح و تنظیم اولمش و عثمانلیلر «شیخ الخطوط حمد الله افندی و حافظ عثمان» طرفلرندن زینتساز عالم صنعت اولمش و ذروه تکامله یوکسه تیلیمشدر. شیخ حمد الله افندی نك آناری اوقدر چوق و او قدر متجانسدرکه اگر یازیسندن کی او وضوح، او شخصیت مبارزه اولسه انسان بو قدر چوق و متجانس الواحی مشار الیه نسبتنده دوچار تردد و حیرت اولور. «حافظ عثمان» بو الواح کثیره و متجانسه نك الك کوزلارینی سیچوب تقلید ایتک و مع مافیه کندیلکندن ده بر طاقم ابداعات وجوده کتیرمک صورتیه او شهرته، او هنروری به نائل اولمشدر. مشار الیه مادن زمانزه کلنجه یه قدر «ثلث و نسخ» یازیلری قانون طبیی ایجابجه بر طاقم ادوار تعالی و تدنی کیرمش و بر چوق اعظم یتشمش ایهده کندیلری دائماً موقع بلند و مستثنالرنده محکم و ثابت قاله رق اثرلری هپ مشق تقلید اتخاذایدلمکده بولمش و نظر وله و تقدیر اخلافدن بر آن کری قالمه مشدر. بوا عظم ایچندن «زهیدلر، شکرزادهلر، جلال الدینلر، مصطفی عزتلی» ی ذکر ایده بیلر.

اوت، او قلمنی اسلاف خطاطانک حرکت اقیه ایله تدویر ایلرینه رغماً عمودی قوللانهرق بر بشته اقله موفق اولان زهدی، او دو کدیکی دیر حروفات و اشکالی مرکب مایعیه یابان شکر زاده، مذکور ایکی استادک آثارندن استحصال فیض موفقیت ایتشلر، قلمندن درنکی قسوت انکیز اقان جلال الدین، آثار خطی بر نادره حسن و لطافت اولان، صنعت خطده ذوق سلیم صاحبی بولنان مصطفی عزتده ینه او ایکی استادک اقتطاف نم آثار یله نائل موفقیت اولمشلردر. مع هذا بونلر او یله سیالردرکه هر برینک تشخیص و تدقیق بر مقاله یه صیقیشدیر یله ماز.

اصل تعلیق (خرده تعلیق) یازیمی یوقاریده سنوینلندیکی وجهله عجملرده ترکرلر قادر تکامله مظهر اولمشدر. عجملرده (میر علی، عمادلی) نامی تجیل ایله آکله حق صنعتکارلردر. عثمانلیلرده (یساریلر، یساری زادهلر) بو موقعه درلر. فقط «میر علی، عماد» زمانا اول اولدقلری جهتله طبیی یساریلره اجرای تأثیر ایتشلردر. که آناری ده بونی کوستریور. بو خصوصده انلره اظهار فائیت ایده بیلرلر ایهده جلیده کی مهارت و ابداعلری جهتله صنعتکار داهلیک ینه یساریلرده قالیر.

عثمانلیلرک بالذات اختراع ایتدکاری یازیلره کلنجه: بونلر «دیوانی (جلیسی و قیرمه سی) ده» رقه، سیاق» در. «دیوانی» دیوان هایون دائره سنه منحصر اولق اوزره ایجاد و اختراع و دائره مذکوره نامه نسبتله تسمیه اولمشدر. بونک مخترعی «مطراچی نصوح» [۱] اسمنده

[۱] مطراچی دیه دیوان هایونک بر قسم مستخدمینه اطلاق اولنورمش.

بریدر. بو یازینک ایجاد بر لزوم، بر احتیاجه مبتنی اوله جقدر. پادشاهک شوکت و قدرتی افراد امتده تجلی ایتدیرمک مقصدیه اوامر عالیه، براتلر هپ بونکه یازیله کلشدر. سینلرک اوزامه سی، کاف قوللری، یا، میم آتیشلری، هپ بر احتشام، بر طنطنه تشکیل ایدرک اوامر و سلطنت پادشاهینک تمثیلنه وسیله اولمشدر. یوقاریده ذکر اولنان «دیوانی جلیس» ده هپ ینه عین مقصدله اختراع و استعمال ایلدیکی کی قیودات دیوانیه ایچون «دیوانیه قیرمه سی» تعبیر اولنان بر یازی ده او وجوده کتیرلشدر. بو یازی دیوانی یازیسندن کی بطائی نظر اعتباره آله رق سرعت تحریری استحصال مقصدیه ایجاد اولمشده ده بر خصوصیت بارزه یی محتوی اوله مامشدر. بو خصوص اشته «رقعه» یازیسندن کوریلر. رقه نك ایجاد عالم علم و فنون ایچون بر حادثه مهمه در. چونکه تسهیل و تسریع کتبات نقطه نظرندن دوشونیه جک اولورسه هیچ بر شکل خط، رقه نك بخش ایتدیکی فوائد و محسناتی جامع دکدر. او رقه که بوکون همزک یکانه واسطه تبلیغ و افاده سیدر. اگر بویازی اولسه یدی بوکون بز دیوانی قیرمه سی و نستعلیق کی تحریری مشکله یازیلرک پیش و ساطتنده اوغراشوب بر چوق و قتلر مزی اضاعه ایتش اوله جقدق. رقه یازیسنه قیودات رسمیه ده (۱۰۸۵) تاریخلرینه طوغری تصادف اولنور. بویازی ابتدالری نسخ یازیسنی ساده لشدیرمک صورتیه استحصال اولندیکی حالد بالآخره تکمل ایده ایده بسبتون خصوصی بر حال کسب ایتش و دیوانی یازیسندن ده بر پارچه متأثر اولمشدر. رقه یازیمی دائماً الت تحریر اولق اوزره تلقی اولمشدرکه بو خصوصده شایان تقدیر موفقیت کوسترنلر ممتاز و بکلکچی دیوان هایون رائف افندی مرحوملردر. صوک زمانلرده رقه یازیسنی مطبعه عثمانیه خطاطی عزت افندی مرحوم بیوک امکلر، اقتدارلر صرف ایده رک بر مرتبه فوق العاده اصلاح و تنظیم ایتش و حتی بو یازی یی صنعت یازیلری میانه ادخال بیله ایتشدر.

رقعه یازیسنه مشابه اولوب یوقاریده اسمنی ذکر ایتدیکمز برده «سیاق یازیمی» میدان کتیرلشدرکه قیودات مالیه و خاقانیه نك هرکس طرفندن اوقونه مه مسنی تأمین ایچون ایدورلشدر. مخترعی فاتحک اوقاف کاتبی حسام رومیدر.

برده بوراده ذکرندن واز کچه میه جکم بر عثمانلی اختراعی وارکه اوده طغرادر. تاریخ عثمانی طغرانک ایجادینی مراد خداوندکار زمانه قدر واردیرر. طبیعیدرکه طغرانک ابتدا کی زمانلرده شمیدیکی شکلی آرایه میز. ذاتاً طغرانک مأخذینی دوشونه جک اولورسه ق او زمانلر او زمانلر طغرانک نه شکل و ماهیتده بولندیغنی اکلارر. سلطان مراد خداوندکار روایات تاریخیه کوره سرچه و باش پارماقلری کرمک صورتیه اللری مقام تحیمده بر معاهده نامه اوزرینه باصمشلر. که دوشونیه جک اولورسه انسانک الک طبیی و فنی امضایی بودر. اشته طغرانک شکلی بورادن النهرق تنظیم اولمش، ال آیاسی یرینه پادشاهک

کوزل یازمش لوحه‌ها، بر قامشک سیاه بویاسیله چیزدیک اطفیف مرقعار، یاخود بر جامعک قپوسندن جماعته عرض ایتسام ایدن خط جلیلر ویا برجامع، بر چشمه‌نک محیطی نقش زرنگاریله باغ‌ایان نریه قوشاقلر هپ تماشا کران عثمانیانی صحت و سکونت ایچنده وله انداز ایلردی، اونلر، عادتاً متجسم بر رسم لوحه‌سی سیر ایدیور کی انبساط و تأثرات عمیقه ایچنده افرین بر اندازانه طالوب کیدرلردی. حتی بونی تلیحاً: «الخط الحسن یذهب عن القلب الحزن» دینلمشدر. بو کون بر طاقم ذوات طانیرم که انلرده عین حال واقعدر.

بحمزه ختام ویرمزدن اول عثمانلی تذهیب و تجلید صنعت نفیسه‌سندن ده راز بحث اینک لازم و مناسبدر. تذهیب و تجلید بزه ایرانیلردن انتقال ایلشدر که انلرک بوسنتمده کی قدرت مهارت و درجه بلندیسی عثمانیلردی ده اوسنتمده بحق نائل موفقیت و تعالی ایلشدر. ایران سفر کیرندن صکره یاوز سلطان سلیم جنتمکانک ایراندن کتیردیک مهره‌اساتذه بوسنتم عثمانلی صنعتکارانه‌نک ایی تلقیح ایتشدر. عثمانلی پادشاهلرینک صنایع نفیسه‌یه همت بزرگوار ایلری اشته بونکله ده برقاندها باهردر. تذهیب «نه رسم، نه‌ده نقشه داخلدر، بلکه: ایکسی آراسنده برصنتمدر. صنعت تذهیب و تجلیدک سبب و حکمتی ارشادیر یله جق اولورسه کرک الواح و کرک کتبک محتویاتنه جلب انظار اساسنه مستند اولسه کرکدر. یاخود ایرانیلرک طبیعتلرنده مرکوز اولان میل تزینات الواح و انارده مایه‌التطبیق اولمش نظریله باقیله بیلیر. مع مافیه قرون وسطاده بوبا و یالیز نقشلری اوروپاده استعمال اولندینی ائارندن مستبان اولیور. هر حالده شوراسی نظر دقتی جاب ایدر که بوسنتم کیت کیده تدنی ایتش وزمانزده محوه محکوم اولمشدر. تدنی‌یه باشلیجه سبب؛ اولجه تقسیم اعمال قاعده‌سنه رعایت شرطیه ائار وجوده کتیریلرکن - که بواصول انار مکمله و نفیسه‌نک یکانه واسطه حصولیدر - بالاخره صنعتکارانک ازمسلیله بوقاعده‌یه حقیقه رعایت اولنه‌مسی، محوینه سببده طباعتک ایجادیله بوسنتمک رواجنک متزلزل اولدینی کوستر یله بیلور.

عثمانلی صنعتکارانی ایرانیلردن اخذ و قبول اولنان بوشکل تذهیبه اکتفا ایتمه‌مشلر، (پسند) نامیه برشکل تذهیب اختراع ایلشدر. بونده التوندن، کموشدن زیاده بویا استعمال و تزینات هب محاسن فطرت و ازهار طبیعتدن انمشدر. بو طرز، اهنکی، ساده‌لکی ایله تام بر عثمانلی نقشی ایسه‌ده ایران تذهیبی قدر مستعمل و نائل شهرت اوله‌مه‌مش و احتمال که بوکون موزه‌مزده محفوظ موضع تشهر اولمق شرف‌سندن ده محروم اولمشدر.

عثمانلی صنعتکارلری صنعت تجلیدده‌ده بک زیاده کسب مهارت ایدرک اوله نفیس و مصنع جلدلر، قابلر وجوده کتیرمشلردر که «شمسه» نامیه معروف اولان قابلر بوکون غیر قابل اعمال اولدینی کی الیوم موزه - خانه‌مزی‌ده ترین ایتمکه بولمشدر.

تدقیقات علمی‌یه وقت و زمان مساعد اولسه‌پدی ده زیاده تفصیلاته

امضاسی یازدینی کی پارمقارک چیز کیلری ده مناسب شکلدرده ترسیم و برده «المظفر دائماً» جمله ثنائیه‌سی علاوه اولمشدر.

طغرآنک تنظیم و ایجادی شبه‌سز بر احتیاج اوزرینه‌در. پادشاهک امضاسی طبیعیدر که اوزمانلر افراد ناس کی اوله‌ماز. بوندن طولانی طغرا ایجاد اولمش اوله‌جقدر که بونی دیوانی یازسی کی عنعنات سلطنتدن عد ایتک لازمدر. لکن مهم امور طوررکن پادشاهک طغراسنی بالذات کشیده ایده‌میه‌جکی بدیمیدر. اشته «امضای پادشاهی - طغرا» طغرا کشلر طرفندن بالوکاله کشیده اولمغه باشلامش و طرف شاهانه‌دن یالکز «موجب‌نجه عمل اولنه» نشان هایوننک علاوه‌سیله اکتفا اولمشدر. طغرآنک کندیسنه مخصوص بر یازسی وارددر. خط توقیع دینلن یازی بواولسی خاطره کلیرسه‌ده توقیعک باشقه بر یازی اولدینی‌ده روایت اولنیور. طغرا، سلطان محمود عدلی زمانه قدر اولدقجه تکاملاته مظهر اولمشدر. سلیم ثالث جنتمکان طغرالر ی همان شمیدیک شکره یقیندر. فقط طغرایی شمیدیک شکل احسنه اعلا ایله احیا ایلان یوقاریده کندیسندن بحث ایتدیکمز راقم افندیدر. راقم طغراسیله اندن اولکی طغرالر یان یانه کتیریلرسه بری اهنک و احتشامله مالی، اوبر کیلر سکون و درنکی ایچنده خالی اولدینی کوریلیر.

معروضات سالفه‌مله یازی حقنده ایضاحات لازمه‌یی ریره بیلدم ظن ایدرم. شمیدی بو ایضاحاته استناداً صنعت خطده عثمانیلرک یوقاریده ممرود خدمات و همماتی تقدیر و اوکا متعلق حکملر ایراد اولنه‌بیلیر. عجبا اسلافک صنعت خطوطده بو درجه مساعی و اقداماتی، اعتنالی بعض اصحاب طننه کوره فضله و لزومسز کوریه بیلیمی؛ اصلاً. چونکه اسلافک بو قدر مساعیمی یالکز ذوق صنعتکارانه سوقیه دکل بر طاقم اسباب و مؤثرات و احتیاج الجاسیله‌در.

شو صورته‌که: اولاً، طباعتک ایجادندن اول ائار و کتب ال یازسیله محرر اولدیغندن بونلرک ایجه اوقونه بیلیمی ایچون هر محررک حسن خطه مالک اولسی بر لزوم مبرم تحتنده ایدی (۱). بنابرین خطوط اسلامی و عثمانیه‌نک بو احتیاجک سوقیه ترقی ایتسی بک طبیعی و بدیهی ایدی. ثانیاً: ادبیاتسز هیچ بر ملت یشایه‌میه‌جنی کی هر ملثک صنایع نفیسه‌یه عین درجه‌ده احتیاجی وارددر. عثمانیلرده ایسه صنایع نفیسه: خطوط بدیهه، تذهیب و تجلید، معمارلق و چینجیلک، موسیقی و بر درجه‌یه قدر شعر کی شیلردی. صنایع نفیسه‌که بر ملثک اذواقنک انبساط و تلذذاتنه خادمدر. عثمانیلرده‌ده صنایع نفیسه‌نک ایلری درجه‌سنده بولنان خطوط بدیهه عین کیفیتی حائزدر. همدهرسم رسم عثمانیلرده معتبر اولدیغندن خطوط بدیهه‌ده اونک تأثیراتی ده مندمج ایدی:

(۱) حتی قبل الطباعه یازی‌یه اوقومندن ده زیاده اهمیت ویریلیر، اعتنا ایدیلردی. بونک ایچوندر که یازی یازیلان و اوقونان پرله تغلیب قاعده‌سنه بناء «مکتب - یازی یازمق یز» دینلمشدر. بوکون او مکتبلر مدرسه اولدینی‌ده اولفظینه عیناً ابقا اولمشدر.